

กลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สุวารี เพ็ชรสงคราม*

คำสำคัญ : กลยุทธ์การบริหาร/ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 42 คน ครูจำนวน 75 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 117 คน 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูจำนวน 12 คน 3) การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์กลยุทธ์ด้วยการแจกแบบประเมินผู้บริหารและครูจำนวน 20 คน สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลและด้านการพัฒนาปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการวางแผนและด้านการดำเนินการตามแผนอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนและด้านการพัฒนาปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านดำเนินการตามแผนและด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก
3. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการยกร่างกลยุทธ์ 4 ด้าน คือ กลยุทธ์การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไป
4. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4 เป้าประสงค์ กลยุทธ์จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วยกลยุทธ์การวางแผน การดำเนินการตามแผน การติดตามและประเมินผลและการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไปมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the states and problems of administrative using sufficiency economy philosophy policy in the colleges of vocational education commission in the three southern border provinces. 2) to develop administrative strategies using sufficiency economy philosophy policy 3) to present the administrative strategies using sufficiency economy philosophy policy. The research procedures of this study consisted of 4 steps : 1) studied administration problems sufficiency by sampling 117 persons consists of 42 directors and 76 teaches by questionnaire 2) developed administrative strategies using sufficiency philosophy policy by interviewing 12 persons of directors and teachers 3) Evaluated the strategies using sufficiency economy philosophy policy consists of 20 directors and teachers. Percentage means, standard deviation, median and content analysis.

The research findings were as follows :

1. The crucial states of administration using sufficiency economy philosophy policy of the colleges of vocational education commission in the three southern border provinces were overall and in terms of check and act are moderate level except plan and run were high level.
2. The problems of administration using sufficiency economy philosophy policy in the Colleges of vocational education commission in the three southern border provinces were i overall and in terms of plan and act were moderate level except run and check were high level.
3. The development of administrative strategies using sufficiency economy Philosophy Policy of the colleges vocational education commission in the three southern border provinces indicated that the...Academic, budget, administrate person and administrate general
4. The evaluate of the administrative strategies using sufficiency economy Philosophy Policy in 3 aspects: propriety , feasibility and utility . Selected by purposive sampling was high level

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจไว้ในมาตรา 83 ระบุว่า “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560 -2565) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า ประเทศไทยมุ่งพัฒนาสู่สังคมร่มเย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะแผนดังกล่าว มุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ภายใต้แนวปฏิบัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศเอาไว้ดังนี้ (1) พัฒนาค้นให้มีคุณภาพ คุณธรรมนำความรอบรู้เท่าทัน (2) เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม (3) ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (4) พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับแผน การศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญา พื้นฐานในการกำหนดแผนโดยมีการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและธรรมชาติ บูรณาการเชื่อมโยงกันโดยใช้คนเป็น

ศูนย์กลางของการพัฒนาซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน มีดุลยภาพทั้งด้านด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม และมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุข และ (2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

ปัญหาการจัดการศึกษาของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่ามีปัญหาสำคัญ ๆ ได้แก่ (1) ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน (2) ปัญหาเกี่ยวกับระบบบริหาร (3) ปัญหาเกี่ยวกับครู (4) ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา (5) ปัญหาเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (6) ปัญหาเกี่ยวกับความทั่วถึงในการจัดการศึกษาและการที่ทุกส่วนของสังคมขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (7) ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ในส่วนของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาขององค์การยูเนสโก ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง ต้องฝึกทักษะอย่างสูงในการเรียนการสอน ผู้สำเร็จการศึกษายังขาดทักษะ ความรู้พื้นฐานในการทำงานและการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีหน้าที่ควบคุมนโยบายหลักของสถานศึกษา การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ปฏิบัติงานตามโครงสร้างของสถานศึกษาจัดบุคลากรปฏิบัติงานให้เหมาะสมบริบทของพื้นที่ งานในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป สภาพปัญหาที่พบในสถานศึกษามากที่สุด ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาด้านวิชาการ ไม่มีสื่อการเรียนที่ทันสมัย มีการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างน้อย ด้านงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการบริหารบุคคลไม่มีการจัดอบรมพัฒนาบุคลากรสร้างต้นแบบให้มีความรู้เรื่องงานที่ทำ ควรมีการจัดโครงการส่งครูเข้ารับการอบรมการสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้สถานศึกษาส่งผลงานเศรษฐกิจพอเพียงเข้าประกวดและเผยแพร่ผลงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นผู้สอนและเป็นผู้สนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นต้นแบบของนักเรียนนักศึกษาไม่มีวิสัยทัศน์ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่หลากหลาย มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานน้อย รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษากลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำแนวทางไปสู่การปฏิบัติมีวิธีการอย่างไรหรือมีองค์ประกอบใดบ้างที่ทำให้ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่างที่ดี (Best practices) โดยวิธีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน (SWOT) และนำข้อมูลการติดตามผลและประเมินผลนำผลการศึกษามาวิเคราะห์สังเคราะห์ว่าแนวทางการปฏิบัติโดยนำหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) ไปบูรณาการให้เกิดผลจริงจึงได้อย่างไร จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ขึ้นเพื่อให้ได้ผลลัพธ์และภาพความสำเร็จตามเกณฑ์การประเมินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป้าหมายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยที่ได้จะเป็นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ประสบผลสำเร็จตามนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพและส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการดำเนินการด้านการวางแผนโดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุในวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย พันธกิจ เป้าหมายและกลยุทธ์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนโดยเน้นการมีส่วนร่วม มีการดำเนินตามแผนโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดทำโครงการและกิจกรรม มีการพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ผลดียิ่งขึ้น ส่วนปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การให้ความรู้ความเข้าใจครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ด้านดำเนินตามแผนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจยังไม่หลากหลายและต่อเนื่อง การติดตามประเมินผลยังไม่เป็นระบบ และการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขขยายผลและเผยแพร่โครงการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ดำเนินการแพร่หลาย

2. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน โดยเป็นผู้บริหารและครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปการพัฒนากลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้

2.1 การพัฒนากลยุทธ์การวางแผน การดำเนินตามแผน การติดตามประเมินผลและการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคลและบริหารงานทั่วไป

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์กลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้บริหารและครู จำนวน 20 คน มีความคิดเห็นว่าการกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4 เป้าประสงค์ 4 กลยุทธ์หลักในด้านการวางแผน การดำเนินตามแผนและการติดตามประเมินผลและการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์และเพื่อการประเมินการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ระดับสภาพการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน 4 ด้านคือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินตามแผน ด้านการติดตามและประเมินผลและด้านการพัฒนาปรับปรุงมีระดับการปฏิบัติอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการนำข้อมูลที่ได้จาก

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมากำหนดวิสัยทัศน์วางแผนมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปีโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปีเตอร์ การ์ดอน (Petrash, Gardon, 2001) ที่เสนอว่า องค์การต้องให้ทุกคนมีความเข้าใจในบริบท มีความชัดเจนและเข้าใจในวิสัยทัศน์ขององค์การ จึงจะทำให้สามารถนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติจริง (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2536 & บุญส่ง หาญพานิช, 2546) และสอดคล้องกับ ประวิทย์ สุขจินดา (2550) กล่าวว่า การวางแผนครุทุกคนควรมีความรู้เรื่องการจัดทำแผนให้ความร่วมมือเอาใจใส่การวางแผนและปฏิบัติตามแผน ด้านการดำเนินงานตามแผนสถานศึกษามีการดูแลอาคารสถานที่ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม คำนึงความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีการจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณมีการตรวจสอบติดตามและประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธนา ปฐมวรชาติ (2552) ที่พบว่า การพัฒนาโรงเรียนให้ดำเนินไปในทางสายกลางหรือความพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ปัญหาที่สำคัญของการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาให้มีความเข้าใจตรงกันในการวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาแนวทางให้ความรู้แก่ผู้ร่วมงาน แนวทาง วิธีการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านดำเนินงานตามแผนควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลโครงการอย่างต่อเนื่องและนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขซึ่งสอดคล้องการศึกษาของสมชาย เทพแสง (2545) ได้กล่าวถึงผู้บริหารมืออาชีพพิจารณาจากผู้มีความสามารถและจากประสบการณ์จะมีลักษณะการวางแผนงานที่ทำงานต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ

การพัฒนากลยุทธ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทั้งหมด 4 ประเด็น 14 กลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบการวางแผนบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1 พัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและครูให้มีความสามารถในการวางแผนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ 1.2 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้ครอบคลุมและเพียงพอเพื่อใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2549) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศ ต้องมีข้อมูลสารสนเทศช่วยในการดำเนินการและบริหารงานให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประวิทย์ สุขจินดา (2555) ที่กล่าวว่า ด้านการวางแผนครุทุกคนควรมีความรู้เรื่องการจัดทำแผน ครูควรให้ความร่วมมือเอาใจใส่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และกลยุทธ์ที่ 1.3) ปรับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายซึ่งกลยุทธ์ที่ 1.1 ,1.2 และ1.3 ผลการประเมินกลยุทธ์โดยผู้บริหารและครูจำนวน 20 คน มีความคิดเห็นว่าการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาการดำเนินงานด้านบริหารสถานศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 7 กลยุทธ์ ได้แก่ ได้แก่ 2.1) พัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูให้มีความสามารถต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องผลงานวิจัยของสนั่น แก้วนุช (2549) ที่พบว่าผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถด้วยการจัดอบรม ประชุมสัมมนา 2.2) พัฒนาแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมปรับปรุงภูมิทัศน์จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.3) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกแผนกวิชาและทุกระดับชั้น 2.4) พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณการเบิกจ่ายงบประมาณและการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมเป็นเหตุผลมีความ

ซื้อสัตย์ โปร่งใสและตรวจสอบได้ซึ่งสอดคล้องสมเดช มีแสง (2545) ที่กล่าวว่าการบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย การควบคุมงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ การตรวจสอบการเงิน การรายงานผลร่วมรับผิดชอบ 2.5) เสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่ออยู่อย่างพอเพียงในสถานศึกษาและชุมชนให้เป็นระบบและต่อเนื่อง:สอดคล้องกับกัญญา คำศิริพินาณ กล่าวว่า แนวทางในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและองค์กรทางการศึกษาควรร่วมมือกันสร้างหลักสูตร ควรเชิญสถานประกอบการมาเป็นวิทยากร ควรมีหลักสูตรระยะสั้น เสริมวิชาชีพต่างๆเพื่อพัฒนาบุคลากรทางอาชีวศึกษาให้ชุมชน 2.6) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.7) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกลยุทธ์ทั้ง 7 ผลการประเมินกลยุทธ์โดยผู้บริหารและครูจำนวน 20 คนโดยใช้แบบประเมินกลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนานำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 3.1) เพิ่มขีดความสามารถของผู้บริหารและครูในด้านการติดตามและประเมินผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีคุณภาพซึ่งสอดคล้องการศึกษาวิจัยของประวิทย์ สุขจินดา (2550) พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลของบุคลากรควรสรุปการประเมินผลตามความเป็นจริง 3.2) ปรับปรุงระบบการกำกับติดตามและประเมินผลการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกลยุทธ์ทั้ง 2 กลยุทธ์ผลการประเมินกลยุทธ์โดยผู้บริหารและครูจำนวน 20 คนมีความคิดเห็นว่าการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนานำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 4.1) เร่งรัดให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา 4.2) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกลยุทธ์ทั้ง 2 กลยุทธ์ ผลการตรวจสอบกลยุทธ์โดยผู้บริหารและครูจำนวน 20 คนมีความคิดเห็นว่าการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญแต่ละด้านได้ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทุกฝ่ายในเรื่องการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค การวางแผนกลยุทธ์โดยยึดปรัชญา กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์นโยบายการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน
2. ด้านการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานมีการดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน เพื่อให้งานแต่ละฝ่ายที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
3. ด้านการกำกับติดตามประเมินผล ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในเรื่องของการติดตาม ประเมินผล จัดทำเครื่องมือที่หลากหลาย มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการหรือกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องและตามสภาพจริงของบริบทพื้นที่
4. ด้านการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ควรมีการนำผลการติดตามและประเมินผลมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

ปฏิบัติงานและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในและนอกสถานศึกษา

5. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังในการนำกลยุทธ์การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินการภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม แล้วขยายผลไปยังชุมชน หน่วยงานองค์กรต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงสถานศึกษา รวมทั้งการขยายผลเพื่อเป็นแบบอย่างในระดับจังหวัด ภูมิภาคและระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยว่ามีตัวแปร หรือปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาจใช้วิธีการศึกษาสถานศึกษาเป็นรายกรณี โดยใช้การเก็บรวบรวมแบบเจาะลึก การสังเกต หรือเทคนิคการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลในสภาพและสถานการณ์

บรรณานุกรม

- กัญญา กำศิริพินาน. (2557). การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางอาชีวศึกษาระหว่างสถานประกอบการและองค์การศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. งานวิจัยส่วนบุคคล ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2549). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประวิทย์ สุขจินดา. (2550). การวางแผนการศึกษาที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุทธนา ปฐมวาชาติ. (2552). “การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา : แนวคิดเชิงปฏิบัติในการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความพอเพียง สู่ความยั่งยืน”. วารสารวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ตุลาคม-ธันวาคม 2552.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). แนวคิด ทฤษฎี ประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ์.
- สมเดช มีแสง. (2545). คู่มือการปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. ชัยนาท : มปท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิก จำกัด.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบ (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์. (2536). การศึกษาผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและเปลี่ยนสภาพ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร การศึกษา. เอกสารการสอนหน่วยที่ 5-8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- Kerjcie, R.B.and Daryle W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities."
Journal of Educational and Phychological Measurement. July 30 : 608.
- Patrash ,Gardon. (2001). "Strategy :Compelling Word, complex concept." In **Knowledge Management : Classic and Contemporary Works.**